

ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΑ
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ενημερωτικός φάκελος

για τη 10η επέτειο

των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Περιεχόμενα

Πρόλογος	3
Εισαγωγή	4
Προετοιμασία της μετάβασης στα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ το 2002	5
Διαδικασία μετάβασης σε κάθε χώρα	6
Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ στην Ελλάδα	8
Παραγωγή και κυκλοφορία τραπεζογραμματίων, παραχάραξη, μελλοντικές εξελίξεις	9
Σχέδια και χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων	10
Συμβολισμός των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ	12
Δέκατη επέτειος των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων ευρώ	13

Πριν από δέκα χρόνια, την 1η Ιανουαρίου 2002, τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ τέθηκαν σε κυκλοφορία σε 12 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εισαγωγή τους, αν και αποτέλεσε πρωτοφανές εγχείρημα, κύλησε ομαλά και δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια και κέρματα άρχισαν να κυκλοφορούν μέσα σε λίγες μόνο ημέρες. Πέντε ακόμη κράτη μέλη υιοθέτησαν το ευρώ τα τελευταία χρόνια. Έτσι, σήμερα 17 κράτη μέλη συνολικά – και 332 εκατομμύρια άνθρωποι – χρησιμοποιούν το κοινό νόμισμα. Το ευρώ έχει αναδειχθεί σε σύμβολο της Ευρώπης, ενώ τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ έχουν γίνει κομμάτι της καθημερινότητάς μας.

Οι πολίτες των χωρών της ζώνης του ευρώ μπορούν να είναι σίγουροι ότι το Ευρωσύστημα είναι απόλυτα προσηλωμένο στη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών μεσοπρόθεσμα, η οποία, όπως ορίζεται από το Ευρωσύστημα, προϋποθέτει ρυθμούς πληθωρισμού κάτω, αλλά πλησίον του 2%. Από την εισαγωγή του νομίσματος πριν από δεκατρία χρόνια, το 1999, ο ετήσιος πληθωρισμός της ζώνης του ευρώ διατηρείται, κατά μέσο όρο, πλησίον του 2%. Το Ευρωσύστημα θα πράξει ό,τι είναι αναγκαίο προκειμένου να συνεχίσει να εξασφαλίζει μια στέρεη και αξιόπιστη βάση για τη σταθερότητα των τιμών αυτή τη δύσκολη περίοδο που διανύουμε.

Mario Draghi

Πρόεδρος
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

© IMAGO ECONOMICA

Γεώργιος Α. Προβόπουλος

Διοικητής
Τράπεζα της Ελλάδος

Εισαγωγή

Αυτός ο ενημερωτικός φάκελος, τον οποίο επιμελήθηκαν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Τράπεζα της Ελλάδος, περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη δέκατη επέτειο της εισαγωγής των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ. Περιλαμβάνει μια σύνδεση προς έναν φάκελο στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ, η πρόσβαση στον οποίο είναι δυνατή με την πληκτρολόγηση ονόματος χρήστη και κωδικού πρόσβασης που θα σας δοθούν μόλις υπογράψετε το έντυπο δήλωσης παραίτησης από ευθύνη. Ο ηλεκτρονικός φάκελος περιλαμβάνει ανοικτά αρχεία που σχετίζονται με τον παρόντα

ενημερωτικό φάκελο καθώς και εικόνες υψηλής ευκρίνειας των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ, εικόνες ανθρώπων που διαχειρίζονται μετρητά και οπτικοακουστικό υλικό σχετικά με την παραγωγή τραπεζογραμμάτων ευρώ. Αυτό το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς δημοσίευση, αλλά μόνον σε δημοσιεύματα που αφορούν το ευρώ. Θα σας ζητηθεί και πάλι να υπογράψετε το έντυπο δήλωσης παραίτησης από ευθύνη προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή χρήση του υλικού. Επιπλέον, πρέπει να τηρούνται οι κανόνες για την αναπαραγωγή τραπεζογραμμάτων ευρώ.¹

Σε περίπτωση που χρειάζεστε περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να επικοινωνήσετε με την ΕΚΤ ή με την Τράπεζα της Ελλάδος. Με μεγάλη μας χαρά θα σας αποστείλουμε εκδόσεις σχετικά με την ιστορία, τον ρόλο και τις λειτουργίες της ΕΚΤ, καθώς και σχετικά με το Ευρωσύστημα και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, τη νομισματική πολιτική του Ευρωσυστήματος και την τραπεζική εποπτεία στη ζώνη του ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, είναι διαθέσιμες εκδόσεις σχετικά με τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας τους.²

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην:

European Central Bank

Directorate Communications
Press and Information Division
Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Τηλ.: +49 69 1344 7455
Φαξ: +49 69 13 44 7401
E-mail: info@ecb.europa.eu
Internet: www.euro.ecb.europa.eu

Τράπεζα της Ελλάδος

Υπηρεσία Τύπου
Ελ. Βενιζέλου 21
102 50 Αθήνα – Ελλάδα

Τηλ.: +30 210 320 3447
Φαξ: +30 210 320 3922
E-mail: press@bankofgreece.gr
Internet: www.bankofgreece.gr

¹ Οι κανόνες που διέπουν την αναπαραγωγή τραπεζογραμμάτων ευρώ είναι διαθέσιμοι στη διεύθυνση <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/reproduction.el.html>.

² Για την ηλεκτρονική λήψη ή την ταχυδρομική αποστολή αυτών των εκδόσεων, επισκεφθείτε τη διεύθυνση <http://www.ecb.europa.eu/euro/html/materials.el.html>.

Προετοιμασία της μετάβασης στα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ το 2002

Σχέδια των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα, πρόδρομος της ΕΚΤ, προκήρυξε διαγωνισμό σχεδίου τον Φεβρουάριο του 1996. Τα σχέδια που υποβλήθηκαν εξετάστηκαν από μια ομάδα ανεξάρτητων ειδικών στους τομείς του μάρκετινγκ, του σχεδίου και της ιστορίας της τέχνης, ενώ αποτέλεσαν και αντικείμενο σφυγμομέτρησης της κοινής γνώμης. Αφού έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα και των δύο διαδικασιών, το Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος επέλεξε, τον Δεκέμβριο του 1996, τη νικήτρια πρόταση: μια σειρά σχεδίων βασισμένων στο θέμα «Εποχές και ρυθμοί της Ευρώπης», τα οποία υπέβαλε ο Robert Kalina, σχεδιαστής τραπεζογραμμάτων από την κεντρική τράπεζα της Αυστρίας, την Oesterreichische Nationalbank, στη Βιέννη.

Σε αντίθεση με τα τραπεζογραμμάτια ευρώ, που είναι όμοια σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ, τα κέρματα έχουν μια «ευρωπαϊκή» και μια «εθνική» όψη. Απεικονίζουν σύμβολα των ευρωπαϊκών χωρών και αντανακλούν την ενότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Luc Luycx από το Βασιλικό Νομισματοκοπείο του Βελγίου κέρδισε τον πανευρωπαϊκό διαγωνισμό για το σχέδιο της ευρωπαϊκής όψης, όπου απεικονίζεται και η αξία κάθε κέρματος.

Έλεγχος και παραγωγή

Για τη μετάβαση στα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ τον Ιανουάριο του 2002, καίριας σημασίας ήταν η συνεργασία με τρίτους. Έτσι κατέστη δυνατή η διενέργεια ελέγχων, σε εθνικό και κεντρικό επίπεδο, από τους κατασκευαστές μηχανημάτων διαχείρισης μετρητών πριν από τη μετάβαση.

Η παραγωγή τραπεζογραμμάτων ευρώ άρχισε τον Ιούλιο του 1999 σε 15 μονάδες εκτύπωσης τραπεζογραμμάτων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ένα κοινό σύστημα διαχείρισης ποιότητας διασφάλιζε ότι όλα τα τραπεζογραμμάτια ευρώ πληρούσαν τα ίδια πρότυπα. Μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2002 είχε εκτυπωθεί για τις τότε 12 χώρες της ζώνης του ευρώ ένα αρχικό απόθεμα 14,9 δισεκατομμυρίων τραπεζογραμμάτων – ποσότητα ικανή να καλύψει την επιφάνεια 15.000 γηπέδων ποδοσφαίρου. Περίπου 52 δισεκατομμύρια κέρματα, συνολικής αξίας 15,75 δισεκατομμυρίων ευρώ, είχαν παραχθεί σε 16 ευρωπαϊκά νομισματοκοπεία, τα οποία χρησιμοποίησαν 250.000 τόνους μετάλλου.

Η Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002 και η μετάβαση

Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμμάτων πρέπει να αναγνωρίζονται εύκολα. Έτσι, το 2001 το Ευρωσύστημα ξεκίνησε μια ολοκληρωμένη ενημερωτική εκστρατεία με τίτλο «Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002», η οποία

περιλάμβανε εκστρατείες ενημέρωσης στις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ³ με επίκεντρο τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα καθώς και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας τους. Η εκστρατεία παρουσίαζε τρεις απλούς ελέγχους με τους οποίους οι πολίτες θα μπορούσαν να διαπιστώνουν τη γνησιότητα των τραπεζογραμμάτων: «έλεγχος με την αφή», «οπτικός έλεγχος» και «εξέταση υπό γωνία». Αυτή η μέθοδος, η οποία αναπτύχθηκε το 2001, σε συνδυασμό με το σύνθημα «ΕΥΡΩ. το ΔΙΚΟ ΜΑΣ νόμισμα», χρησιμοποιήθηκε από το Ευρωσύστημα σε όλες τις επικοινωνιακές δραστηριότητες σχετικά με τα τραπεζογραμμάτια ευρώ.

Παρά το μέγεθος του εγχειρήματος της εισαγωγής των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ, η διαδικασία κύλησε ομαλά και ολοκληρώθηκε με επιτυχία σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου του 2002. Επρόκειτο για τη μεγαλύτερη νομισματική μετάβαση στα παγκόσμια χρονικά, στην οποία συμμετείχαν ο τραπεζικός τομέας, οι εταιρείες χρηματοποστολών, οι εμπορικές επιχειρήσεις, ο κλάδος παραγωγής και εκμετάλλευσης μηχανημάτων που δέχονται μετρητά και, φυσικά, το ευρύ κοινό. Η επιτυχία του εγχειρήματος αυτού μπορεί να αποδοθεί στις έγκαιρες και διεξοδικές προετοιμασίες όλων των συμμετεχόντων, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών τραπεζών, των κατασκευαστών μηχανημάτων διαχείρισης μετρητών και των φορέων που διαχειρίζονται μετρητά, οι οποίοι από την πρώτη στιγμή περιέβαλαν το νέο νόμισμα με εμπιστοσύνη. Η αποδοχή του νέου νομίσματος από το ευρύ κοινό αποτέλεσε αναμφίβολα βασικό παράγοντα επιτυχίας.

Η απόσυρση των εθνικών νομισμάτων ήταν αρκετά περίπλοκη, αλλά παρά ταύτα μέχρι την 1η Μαρτίου 2002 πάνω από 6 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια και σχεδόν 30 δισεκατομμύρια εθνικά κέρματα είχαν αποσυρθεί από την κυκλοφορία.

³ Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και Φινλανδία.

Διαδικασία μετάβασης σε κάθε χώρα: 2002, 2007, 2008, 2009 και 2011

Χώρα	Εισαγωγή τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ	Λήξη της ισχύος νόμιμου χρήματος των παλαιών νομισμάτων	Ανταλλαγή τραπεζογραμμάτων	Ανταλλαγή κερμάτων
Βέλγιο	01/01/02	28/02/02	επ' αόριστον	έως 31/12/04
Γερμανία	01/01/02	28/02/02	επ' αόριστον	επ' αόριστον
Εσθονία	01/01/11	14/01/11	επ' αόριστον	επ' αόριστον
Ιρλανδία	01/01/02	09/02/02	επ' αόριστον	επ' αόριστον
Ελλάδα	01/01/02	28/02/02	έως 01/03/12	έως 01/03/04
Ισπανία	01/01/02	28/02/02	επ' αόριστον	επ' αόριστον
Γαλλία	01/01/02	17/02/02	έως 17/02/12	έως 17/02/05
Ιταλία	01/01/02	28/02/02	έως 28/02/12	έως 28/02/12
Κύπρος	01/01/08	31/01/08	έως 31/12/17	έως 31/12/09
Λουξεμβούργο	01/01/02	28/02/02	επ' αόριστον	έως 31/12/04
Μάλτα	01/01/08	31/01/08	έως 31/01/18	έως 01/02/10
Κάτω Χώρες	01/01/02	28/01/02	έως 01/01/32	έως 01/01/07
Αυστρία	01/01/02	28/02/02	επ' αόριστον	επ' αόριστον
Πορτογαλία	01/01/02	28/02/02	έως 28/02/22	έως 31/12/02
Σλοβενία	01/01/07	14/01/07	επ' αόριστον	έως 31/12/16
Σλοβακία	01/01/09	16/01/09	επ' αόριστον	έως 31/12/13
Φινλανδία	01/01/02	28/02/02	έως 29/02/12	έως 29/02/12

Δέκα χώρες εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004, πέντε εκ των οποίων έγιναν μέλη της ζώνης του ευρώ τα τελευταία έτη: η Σλοβενία (2007), η Κύπρος (2008), η Μάλτα (2008), η Σλοβακία (2009) και η Εσθονία (2011). Συνολικά 17 χώρες της ΕΕ έχουν υιοθετήσει το ευρώ μέχρι σήμερα.

Όλες οι χώρες της ΕΕ, εκτός από τη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο που έχουν ρήτρα εξαίρεσης, θα κληθούν να ενταχθούν στη Νομισματική Ένωση και να υιοθετήσουν το ευρώ από τη στιγμή που θα πληρούν τα κριτήρια σύγκλισης.

Διαδικασία μετάβασης σε κάθε χώρα: 2002, 2007, 2008, 2009 και 2011

Χάρτης της ζώνης του ευρώ

Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ στην Ελλάδα

Το ευρώ πρωτοεμφανίστηκε στην Ελλάδα ως λογιστική μονάδα την 1η Ιανουαρίου 1999. Ωστόσο, για τους περισσότερους ανθρώπους έγινε πραγματικό νόμισμα μόνον όταν τέθηκαν σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2002.

597 εκατομμύρια τραπεζογραμμάτια και 1.600 εκατομμύρια κέρματα παρήχθησαν για την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα. Αυτές οι ποσότητες ήταν απαραίτητες για την κάλυψη της αρχικής ζήτησης και τη δημιουργία αποθεμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος. Αν τα τραπεζογραμμάτια αυτά τοποθετούνταν το ένα πίσω από το άλλο θα σχημάτιζαν μια αλυσίδα με μήκος διπλάσιο από την περίμετρο της Γης.

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Τράπεζα της Ελλάδος διοργάνωσαν ενημερωτική εκστρατεία διάρκειας δύο μηνών η οποία περιλάμβανε μεταξύ άλλων τηλεοπτικά σποτ, τριλεπτα εκπαιδευτικά φιλμ για το ευρώ που προβάλλονταν καθημερινά στην κρατική τηλεόραση, φυλλάδια, ανακοινώσεις στον Τύπο, διαδικτυακό εκπαιδευτικό υλικό (απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις, εικόνες του νέου νομίσματος, χρήσιμες συνδέσεις, ιστορικά στοιχεία), προγράμματα κατάρτισης, εκδηλώσεις για τον Τύπο, εκπαιδευτικά παιχνίδια/

κινούμενα σχέδια για τα σχολεία, ρολόι αντιστροφής μέτρησης μπροστά στην είσοδο του κεντρικού καταστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος. Διοργανώθηκαν επίσης διάφορες ειδικές εκδηλώσεις για το ευρώ, στις οποίες συμμετείχαν ως υψηλοί προσκεκλημένοι ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, ο Πρωθυπουργός, μέλη της κυβέρνησης και πρέσβεις.

Δημιουργήθηκε ένα πρόγραμμα συνεργασίας στο οποίο συμμετείχαν η ΕΚΤ, η Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί, με σκοπό την έγκαιρη παροχή πληροφοριών σχετικά με το ευρώ. Έτσι, οι τράπεζες, τα εμπορικά καταστήματα, οι εταιρείες χρηματοποστολών και ο κλάδος παραγωγής και εκμετάλλευσης μηχανημάτων που δέχονται μετρητά προετοιμάστηκαν σωστά για τη μετάβαση. Οι φορείς αυτοί συνέβαλαν σημαντικά στην ομαλή εισαγωγή των νέων τραπεζογραμμάτων και κερμάτων.

Η εθνική όψη των κερμάτων επιλέχθηκε, από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, μεταξύ διαφόρων προτάσεων που υποβλήθηκαν από μια εθνική τεχνική και καλλιτεχνική επιτροπή. Τα σχέδια της εθνικής όψης ανήκουν στον Γεώργιο Σταματόπουλο, γλύπτη από το Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμμάτων και Αξιών

της Τράπεζας της Ελλάδος και απεικονίζουν παραστάσεις από την αρχαία Ελλάδα, διάσημους Έλληνες πολιτικούς και πλοία από την αρχαιότητα έως σήμερα.

Γνωρίζετε ότι η Ελλάδα ήταν μία από τις δύο χώρες που υιοθέτησαν το ευρώ πρώτες λόγω της γεωγραφικής τους θέσης;

Μετά την κυκλοφορία των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ το 2002, η Ελλάδα έγινε πλήρες μέλος της οικογένειας της ζώνης του ευρώ, κατορθώνοντας να αντιμετωπίσει με επιτυχία όλες τις δυσκολίες που συνάντησε λόγω της σύντομης περιόδου μετάβασης που είχε στη διάθεσή της – έναν μόνο χρόνο –, αλλά και λόγω της γεωγραφικής διάταξης της χώρας (απομακρυσμένα νησιά, ορεινά χωριά, κ.λπ.).

Η περίοδος κατά την οποία είναι δυνατή η ανταλλαγή δραχμών με ευρώ λήγει το 2012. Οπότε, αν έχετε ακόμη στην κατοχή σας τραπεζογραμμάτια σε δραχμές, φροντίστε να επικοινωνήσετε με την Τράπεζα της Ελλάδος, ώστε να τα ανταλλάξετε μέχρι την 1η Μαρτίου 2012. Μετά την ημερομηνία αυτή δεν θα είναι πλέον δυνατή η ανταλλαγή τραπεζογραμμάτων δραχμών.

Παραγωγή και κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων, παραχάραξη, μελλοντικές εξελίξεις

Παραγωγή τραπεζογραμμάτων

Το Ευρωσύστημα καθορίζει τις τελικές ετήσιες ανάγκες όσον αφορά την παραγωγή τραπεζογραμμάτων και κατανέμει τις ποσότητες στις ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ κατά ονομαστική αξία. Κάθε ΕθνΚΤ είναι υπεύθυνη για την παραγωγή συγκεκριμένου μεριδίου της απαιτούμενης ετήσιας ποσότητας μίας ή περισσότερων ονομαστικών αξιών. Στη συνέχεια οι κεντρικές τράπεζες παράγουν το μερίδιο τραπεζογραμμάτων ευρώ που τους αναλογεί, είτε σε δικές τους εγκαταστάσεις είτε αναθέτοντας το έργο σε τρίτους. Μπροστά από τον σειριακό αριθμό του τραπεζογραμμάτιου υπάρχει ένδειξη – γράμμα ή κωδικός χώρας – η οποία δηλώνει την κεντρική τράπεζα που είναι υπεύθυνη για την εκτύπωση παρτίδας τραπεζογραμμάτων.⁴ Στην πράξη, πάντως, η εκτύπωση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε άλλη χώρα. Το 2011 κατανεμήθηκε στις ΕθνΚΤ της ζώνης του ευρώ συνολική παραγωγή 6 δισεκατομμυρίων τραπεζογραμμάτων ευρώ, αξίας 171,3 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ

Αριθμητικά στοιχεία

Στα μέσα του 2011 βρίσκονταν σε κυκλοφορία 14,2 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια και 95,6 δισεκατομμύρια κέρματα, συνολικής αξίας 847 δισεκατομμυρίων ευρώ και 22,8 δισεκατομμυρίων ευρώ αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο μερίδιο ως προς την ποσότητα κατείχε το τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ (39,5%), ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο ως προς την αξία είχε το τραπεζογραμμάτιο των 500 ευρώ (34,3%), με αμέσως επόμενο το τραπεζογραμμάτιο των 50 ευρώ (33%).

Τάσεις της προσφοράς τραπεζογραμμάτων

Τον Οκτώβριο του 2008, με την κλιμάκωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, ο αριθμός τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία αυξήθηκε σημαντικά, ιδίως των τραπεζογραμμάτων μεγάλης ονομαστικής αξίας. Τον ίδιο μήνα, η ποσότητα αυτών των τραπεζογραμμάτων ήταν, παραδείγματος χάριν, τριπλάσια από ό,τι τον Οκτώβριο του 2007.

Προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η προσφορά καλύπτει τη ζήτηση, το Ευρωσύστημα έχει δημιουργήσει εφεδρικά και στρατηγικά αποθέματα τραπεζογραμμάτων. Τα εφεδρικά αποθέματα καλύπτουν τη ζήτηση τραπεζογραμμάτων υπό κανονικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των περιόδων αυξημένης ζήτησης, ενώ τα στρατηγικά αποθέματα χρησιμοποιούνται αν κάποια ΕθνΚΤ αντιμετωπίζει ελλείψεις σε τραπεζογραμμάτια συγκεκριμένης ονομαστικής αξίας που δεν μπορεί να της παράσχει άλλη ΕθνΚΤ.

Παραχάραξη των τραπεζογραμμάτων ευρώ

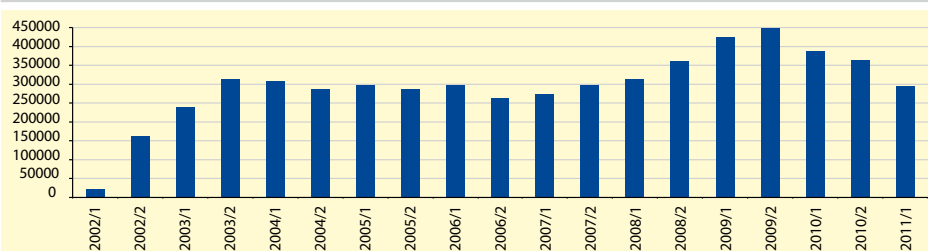
Το πρώτο εξάμηνο του 2011 αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία 295.553 πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ συνολικά. Αν ο αριθμός αυτός συγκριθεί με τον αριθμό των γνήσινων τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία (κατά μέσο όρο 13,8 δισεκατομμύρια το πρώτο εξάμηνο

του 2011), η ποσότητα των πλαστών παραμένει πολύ μικρή. Τα τραπεζογραμμάτια των 20 και των 50 ευρώ είναι τα πιο «δημοφιλή» για τους παραχαράκτες. Αν και λαμβάνονται συνεχώς μέτρα για την καταπολέμηση της παραχάραξης, τα οποία αιτιολογούν πλήρως την εμπιστοσύνη στην ασφάλεια του ευρώ, η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή των πολιτών στο ενδεχόμενο να λάβουν πλαστά τραπεζογραμμάτια και τους συνιστά να εφαρμόζουν τη μέθοδο των τριών ελέγχων («έλεγχος με την αφή», «οπτικός έλεγχος» και «εξέταση υπό γωνία») που περιγράφεται στον δικτυακό της τόπο,⁵ ελέγχοντας πάντα περισσότερα από ένα χαρακτηριστικά ασφαλείας.

Μελλοντικές εξελίξεις

Παρά τον πολύ μικρό αριθμό πλαστών τραπεζογραμμάτων, το Ευρωσύστημα πρέπει πάντοτε να βρίσκεται ένα βήμα μπροστά από τους παραχαράκτες, ώστε να καθιστά δυσκολότερη την παραχάραξη των τραπεζογραμμάτων ευρώ. Έτσι, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ενέκρινε την ανάπτυξη και εισαγωγή μιας δεύτερης σειράς τραπεζογραμμάτων ευρώ, τα οποία θα τεθούν σε κυκλοφορία τα επόμενα έτη. Αυτή η νέα σειρά θα διατηρήσει τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά των σχεδίων της πρώτης σειράς. Το Ευρωσύστημα θα ενημερώσει τους πολίτες εγκαίρως σχετικά με την εισαγωγή των νέων τραπεζογραμμάτων.

Αριθμός πλαστών τραπεζογραμμάτων ευρώ που αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία από το 2002 έως τα μέσα του 2011

Πηγή: ΕΚΤ

⁴ Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ που εκδίδει η Banque centrale du Luxembourg φέρουν τον κωδικό των κεντρικών τραπεζών των χωρών στις οποίες παράγονται τα τραπεζογραμμάτια για λογαριασμό του Λουξεμβούργου.

⁵ Βλ. <http://www.ecb.europa.eu/charakteristikaasfaleias>.

Σχέδια και χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων

Σχέδια των τραπεζογραμμάτων

Στην πρόσθια όψη των τραπεζογραμμάτων ευρώ, τα παράθυρα και οι πύλες αντιπροσωπεύουν το ανοικτό πνεύμα και το πνεύμα συνεργασίας στην Ευρώπη, ενώ τα δώδεκα αστέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπαριστούν τα ιδανικά της ενότητας, της αλληλεγγύης και της αρμονικής συνύπαρξης των λαών της Ευρώπης. Στην πρόσθια όψη διακρίνεται επίσης η υπογραφή του Προέδρου της ΕΚΤ.

Στην οπίσθια όψη κάθε τραπεζογραμματίου ευρώ διακρίνεται μια δορυφορική εικόνα της Ευρώπης και μια γέφυρα, η οποία συμβολίζει τη στενή συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των λαών της Ευρώπης, καθώς και μεταξύ της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών (EBU) υπέβαλε τις παρατηρήσεις της κατά τη διαδικασία σχεδιασμού των τραπεζογραμμάτων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα τραπεζογραμμάτια θα ανταποκρίνονταν όσο το δυνατόν καλύτερα στις ανάγκες των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Εξακρίβωση της γνησιότητας των τραπεζογραμμάτων: έλεγχος με την αφή, οπτικός έλεγχος, εξέταση υπό γωνία

1 ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΦΗ

Υφή του χαρτιού

Το χαρτί έχει πυκνή υφή και στερεότητα, δηλαδή είναι κολληριστό.

Ανάγλυφη εκτύπωση

Η μελάνη δημιουργεί ανάγλυφο σε ορισμένα σημεία του τραπεζογραμματίου.

2 ΟΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Υδατογράφημα

Εμφανίζονται αμυδρές εικόνες ενός παραθύρου/μιας πύλης και της αξίας.

Ταινία ασφαλείας

Εμφανίζεται μια σκούρα γραμμή.

3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟ ΓΩΝΙΑ

Ολόγραμμα

Εμφανίζεται η αξία και το σύμβολο «€» ή ένα παράθυρο/μία πύλη.

Ιριδίζουσα λωρίδα

Στην οπίσθια όψη των τραπεζογραμμάτων των 5, 10 και 20 ευρώ, εμφανίζεται μια λωρίδα χρώματος χρυσαφί πάνω στην οποία απεικονίζονται η αξία και το σύμβολο του ευρώ (€).

Αριθμός που αλλάζει χρώμα

Στα τραπεζογραμμάτια των 50, 100, 200 και 500 ευρώ, ο αριθμός αλλάζει χρώμα από μωβ σε λαδί ή καφέ.

120 x 62 χιλ.

127 x 67 χιλ.

133 x 72 χιλ.

140 x 77 χιλ.

147 x 82 χιλ.

153 x 82 χιλ.

160 x 82 χιλ.

Σχέδια και χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων

Σχέδια των κερμάτων και εξακρίβωση της γνησιότητας

Τα κέρματα ευρώ έχουν μια ευρωπαϊκή όψη που απεικονίζει έναν χάρτη της Ευρώπης μαζί με τα δώδεκα αστέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μια εθνική όψη όπου εμφανίζονται εθνικά σύμβολα ή εικόνες. Όλα τα κέρματα ευρώ αποτελούν νόμιμο χρήμα εντός της ζώνης του ευρώ.

Τα κέρματα του 1 και των 2 ευρώ περιλαμβάνουν διάφορα χαρακτηριστικά ασφαλείας, όπως ο συνδυασμός χρωμάτων – ασημί και χρυσό – και τα γράμματα γύρω από τη στεφάνη στο κέρμα των 2 ευρώ, που διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Επιπλέον, η σύνθεση των κερμάτων του 1 και των 2 ευρώ σε τρία στρώματα καθώς και οι μαγνητικές τους ιδιότητες καθιστούν τη χρήση τους στις μηχανές αυτόματης πώλησης ασφαλέστερη.

Περιβάλλον

Το Ευρωσύστημα, ως ομάδα κεντρικών τραπεζών με οικολογική συνείδηση, επιδιώκει τη συνετή χρήση των φυσικών πόρων, τη διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος και την προστασία της ανθρώπινης υγείας κατά την παραγωγή και τη διάθεση τραπεζογραμμάτων ευρώ. Σύμφωνα με αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε το 2003, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής τους ισοδυναμούν με τις επιπτώσεις που προκύπτουν όταν κάθε Ευρωπαίος πολίτης διανύει απόσταση ενός χιλιομέτρου με το αυτοκίνητό του ή αφήνει αναμμένο για μισή ημέρα έναν λαμπτήρα 60W. Για να ενισχύσει περαιτέρω την περιβαλλοντική της δέσμευση, η ΕΚΤ θέσπισε πρόσφατα, σε συνεργασία με τον κλάδο παραγωγής τραπεζογραμμάτων, ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σε επίπεδο Ευρωσυστήματος.

Υγεία και ασφάλεια

Χαμηλά επίπεδα κοινών βακτηρίων εντοπίζονται συνήθως σε τραπεζογραμμάτια που προέρχονται από μέρη όπως καταστήματα τροφίμων. Ωστόσο, η παρουσία βακτηρίων είναι τόσο μικρή που δεν μπορεί να προκαλέσει ούτε και ελαφρά συμπτώματα. Έχει διαπιστωθεί ότι τα κέρματα είναι ακόμη λιγότερο βρώμικα από τα τραπεζογραμμάτια, ενώ οι πλαστικές πιστωτικές κάρτες παρουσιάζουν τα ίδια επίπεδα βακτηρίων με τα μετρητά.

Πριν από την εισαγωγή τους τον Ιανουάριο του 2002, τα τραπεζογραμμάτια ευρώ είχαν υποβληθεί σε ελέγχους για τον εντοπισμό πιθανών κινδύνων που σχετίζονται με την οξεία τοξικότητα ουσιών που λαμβάνονται από το στόμα, τον δερματικό ερεθισμό και τη γονοτοξικότητα. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν ότι τα τραπεζογραμμάτια ευρώ δεν παρουσιάζουν κανέναν από τους προαναφερόμενους κινδύνους. Επιπλέον, η ΕΚΤ πρόεβη σε αξιολόγηση των γενικών κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια που σχετίζονται με την παραγωγή και τη χρήση τραπεζογραμμάτων ευρώ. Έπειτα από εκτενείς εργαστηριακές αναλύσεις αντιπροσωπευτικών δειγμάτων διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε καμία ένδειξη επικίνδυνης συγκέντρωσης βλαβερών ουσιών στα τραπεζογραμμάτια ευρώ ή ότι τα επίπεδα συγκέντρωσης των ουσιών αυτών ήταν πολύ χαμηλότερα από τα επιτρεπόμενα όρια, παρόμοια με τα επίπεδα που ισχύουν στα είδη διατροφής ή τα προϊόντα καθημερινής χρήσης που έρχονται σε επαφή με το ανθρώπινο σώμα. Για να ενισχύσει περαιτέρω τη δέσμευσή της όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια, η ΕΚΤ θέσπισε πρόσφατα, σε συνεργασία με τον κλάδο παραγωγής τραπεζογραμμάτων, ένα σύστημα διαχείρισης υγείας και ασφάλειας, το οποίο διασφαλίζει την παρακολούθηση αυτών των παραγόντων σε επίπεδο Ευρωσυστήματος.

Συμβολισμός των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ

Με την πάροδο του χρόνου, η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε διάφορα σύμβολα: μια σημαία, έναν ύμνο (Ωδή στη Χαρά), ένα σύνθημα, την Ημέρα της Ευρώπης (9 Μαΐου) και, φυσικά, το ενιαίο νόμισμα. Στα τραπεζογραμμάτια δεν διακρίνονται εθνικά σύμβολα που να εκφράζουν αυτό το πολιτικό όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντ' αυτών, τα σχέδιά τους είναι εμπνευσμένα από τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά περιόδων της ευρωπαϊκής ιστορίας – παραδείγματα των οποίων υπάρχουν σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Τα κέρματα διαφέρουν από την άποψη ότι έχουν μια ευρωπαϊκή όψη και μια εθνική όψη, στην οποία απεικονίζεται ένα σύμβολο της αντίστοιχης χώρας. Με αυτόν τον τρόπο βοηθούν εμμέσως τους ανθρώπους να ταυτίζονται περισσότερο με την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέρος της οποίας είναι και η χώρα τους.

Το ενιαίο νόμισμα αποτελεί σύμβολο της οικονομικής και νομισματικής ολοκλήρωσης. Διευκολύνει τις συναλλαγές γενικότερα και τις πληρωμές για αγαθά και υπηρεσίες στο εξωτερικό ειδικότερα.

Η δημιουργία της ζώνης του ευρώ σε μια ήπειρο με τόσο διαφορετικά στοιχεία όσο η Ευρώπη αποτελεί σημαντικό επίτευγμα. Πάνω από 330 εκατομμύρια άνθρωποι χρησιμοποιούν σήμερα το ευρώ.

Δέκα χρόνια μετά, το Ευρωσύστημα έχει αποκομίσει τα πρακτικά οφέλη του κοινού νομίσματος, κυρίως όσον αφορά τον κύκλο των μετρητών και την προμήθεια τραπεζογραμμάτων. Τα οφέλη – αλλά και τα διδάγματα που έχουν αντληθεί από αυτή την ευρεία και ενδελεχή συνεργασία – θα συνεχίσουν να είναι πολύτιμα και στο μέλλον.

Δέκατη επέτειος των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ

Διάφορες δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί για τον εορτασμό της δεκάτης επετείου των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ το 2012.

Από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Μαρτίου 2012, θα διεξαχθεί ο επετειακός διαδικτυακός διαγωνισμός Euro Run για παιδιά της «γενιάς του ευρώ», δηλ. παιδιά ηλικίας 9 έως 12 ετών, που κατοικούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα παιδιά θα μπορούν να συμμετάσχουν παίζοντας το Euro Run

στη διεύθυνση www.euro.ecb.europa.eu και καταχωρώντας τη βαθμολογία τους. Θα πρέπει να πληκτρολογήσουν τον κωδικό του διαγωνισμού «2012» και μια έγκυρη διεύθυνση e-mail.

Οι τέσσερις παίκτες με την καλύτερη βαθμολογία στον διαδικτυακό διαγωνισμό θα προσκληθούν σε μια εκδήλωση Euro Run που θα διοργανωθεί στην ΕΚΤ, στη Φρανκφούρτη, τον Μάιο του 2012. Εκεί θα συναγωνισθούν για τον τίτλο του πρωταθλητή Ευρώπης στο Euro Run.

Ημέρα Επισκεπτών στην ΕΚΤ

Το δεύτερο τρίμηνο του 2012, η ΕΚΤ σχεδιάζει να διοργανώσει ημέρα ελεύθερης προσέλευσης επισκεπτών στις εγκαταστάσεις της. Οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να μάθουν τα πάντα για τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ, από την ιστορία του χρήματος μέχρι τη διαδικασία παραγωγής του, στο πλαίσιο της Έκθεσης για το Ευρώ ή σε

κάποιο από τα σεμινάρια υπό την καθοδήγηση εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ στον τομέα των τραπεζογραμμάτων.

Όσοι δεν μπορέσουν να παρευρεθούν στην Ημέρα Επισκεπτών θα έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν τη διευρυμένη Έκθεση για το Ευρώ που θα διοργανωθεί στη Φρανκφούρτη κατά το τέλος του 2012.

Βίντεο για τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ

Μια ολιγόλεπτη ταινία σχετικά με τα πρώτα δέκα χρόνια των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ είναι διαθέσιμη σε 22 ευρωπαϊκές γλώσσες. Στις ίδιες γλώσσες διατίθενται και τρία βίντεο διάρκειας 20 δευτερολέπτων τα οποία εξηγούν πώς μπορεί κανείς να επαληθεύει τα χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμμάτων ευρώ με τη μέθοδο των τριών ελέγχων («έλεγχος με την αφή», «οπτικός έλεγχος» και «εξέταση υπό γωνία»). Όλα τα βίντεο είναι διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

